

Duidingsnoot

Een strafrechtelijke veroordeling voor het verstrekken van dodelijke middelen is niet in strijd met het recht op vrije meningsuiting in art. 10 EVRM

§ 1. De feiten

1. Ingevolge een arrest van het Deense Hooggerechtshof wordt een gepensioneerd arts, tevens lid van een *right-to-die*-organisatie, veroordeeld voor twee gevallen van hulp bij zelfdoding en een geval van poging tot hulp bij zelfdoding. De arts had een gids geschreven met uitleg over verschillende manieren om zelfmoord te plegen (wat is toegelaten in Denemarken en dus niet strafrechtelijk wordt gekwalificeerd). Daarnaast had hij echter aan drie personen hulp gegeven bij hun zelfdoding door dodelijke medicatie voor te schrijven en/of te overhandigen, wetende dat deze voor een zelfdoding zouden worden gebruikt, of door een uitvoerige e-mailcommunicatie te voeren over hoe die specifieke persoon op succesvolle wijze zelfmoord kon plegen. Volgens het Deense Strafwetboek is het verlenen van hulp bij de zelfdoding van een ander strafbaar met een boete of gevangenisstraf van maximum drie jaar.

De arts wordt definitief veroordeeld tot 60 dagen gevangenisstraf met uitstel. Voor het Hooggerechtshof waren het feit dat de daden op een systematische wijze werden gesteld en dat het om drie aanklachten ging, verzwarende omstandigheden. De leeftijd van 78 jaar van de arts op het ogenblik van de procedure was een verzachtende omstandigheid.

2. De arts trekt tegen deze veroordeling naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en stelt dat de veroordeling in strijd is met artikel 10 EVRM, het recht op vrije meningsuiting.

Artikel 10 EVRM stipuleert het volgende:

1. *Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen. Dit artikel belet Staten niet radio- omroep-, bioscoop- of televisieondernemingen te onderwerpen aan een systeem van vergunningen.*

2. *Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, die bij de wet zijn voorzien en die in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de nationale veiligheid, territoriale integriteit of openbare veiligheid, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of*

de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen.

Volgens de gepensioneerd arts had hij enkel algemeen advies over zelfdoding verstrekt.

§ 2. De beoordeling door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens

A. Algemene principes

3. Alvorens tot een concrete beoordeling van artikel 10 EVRM over te gaan, herhaalt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens enkele algemene principes.

Zo is het volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vaststaande rechtspraak dat lidstaten een ruime appreciatiemarge genieten in materies van moraal en zeden, in het bijzonder in contexten zoals de voorliggende die raken aan kwesties van geloof met betrekking tot de aard van het menselijk leven.

Ook de kwaliteit van de parlementaire en rechterlijke toetsing van de noodzaak van een algemene maatregel is van bijzonder belang, zoals in de voorliggende zaak met betrekking tot de criminalisering van hulp bij zelfdoding.

Tot slot hebben de lidstaten ook een appreciatiemarge in het concreet beschermen van de rechten en vrijheden van het EVRM, dat weliswaar door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kan worden getoetst. In principe zijn de nationale autoriteiten beter geplaatst dan een internationaal hof om de lokale noden en voorwaarden te evalueren, aldus het Hof.

B. Toetsing aan artikel 10 EVRM

4. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens toetst vervolgens de veroordeling van de gepensioneerde arts aan artikel 10 EVRM.

In de eerste plaats wijst het Europees Hof voor de Rechten van de Mens erop dat de arts niet enkel werd veroordeeld voor het verstrekken van advies, maar ook voor het effectief stellen van daden, meer bepaald het verstrekken van medicatie aan enkele van de betreffende personen. Het Hof betwijfelt of er effectief redenen zijn om te stellen dat er een inmenging was in het recht op vrije meningsuiting, maar is blijkbaar niettemin bereid om verder te gaan op de veronderstelling dat er een inmenging was in het recht op vrije meningsuiting.

5. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens onderzoekt vervolgens of de veroordeling van de arts op basis van het Deense Strafwetboek noodzakelijk is in een democratische samenleving.